

лением, то есть о выборе между трансфертной и рыночной ценой с учетом предложенного в данной статье методического подхода.

Литература: 1. Резникова Т. А. Теоретические основы трансфертного ценообразования и управления им / Т. А. Резникова, А. А. Мельник // *Економіка розвитку*. — 2005. — №3. — С. 54 – 57. 2. Белошапка В. А. Стратегическое управление и маркетинг в практике фармацевтических фирм: Учебник / В. А. Белошапка, Г. В. Загорий, В. А. Усенко. — К.: РИА "Триумф", 2001. — 360 с. 3. Друри К. Управленческий учет для бизнес-решений: Пер. с англ. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. — 644 с. 4. Есипов В. Е. Цены и ценообразование: Учебник. — 4-е изд. — 2005. — 560 с. 5. Керимов В. Э. Управленческий учет в организациях и предприятиях потребительской кооперации: Учебник. — М.: Дашков и К, 2003. — 460 с. 6. Гришко Н. В. Удосконалення методів планування витрат виробництва з використанням трансфертних цін: Автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.06.01. — Луганськ: Східноукр. держ. унів., 1998. — 20 с. 7. Хорнгрен Ч. Т. Бухгалтерский учет: управленческий аспект: Пер. с англ. / Ч. Т. Хорнгрен, Дж. Фостер. — М.: Финансы и статистика, 1995. — 416 с. 8. Доберчак Н. І. Внутрішні ціни підприємства та методи їх формування // *Вісник Технологічного університету Поділля*. — 2001. — №6. — С. 197, 198. 9. Мезенцева Т. М. Финансовая стратегия развития предприятия: бюджетирование и трансфертные цены / Т. М. Мезенцева, К. С. Саенко, А. В. Поляков // *Аудиторские ведомости*. — 2001. — №1. — С. 62 – 71. 10. Бешелев С. Д. Математико-статистические методы экспертных оценок / С. Д. Бешелев, Ф. Г. Гурвич. — М.: Финансы и статистика, 1980. — 266 с. 11. Ильенкова С. Д. Инновационный менеджмент: Учебник. — М.: Банки и Биржи, 1997. — 328 с. 12. Тарасевич В. М. Методы экспертных оценок и их приложение к ценообразованию: Учеб. пособие / В. М. Тарасевич, Н. И. Ведерникова. — Л.: ЛФЭИ, 1989. — 76 с. 13. Шевченко Л. С. Конкурентное управление: Учеб. пособ. — Харьков: Эспада, 2004. — 520 с. 14. Иванов Ю. Н. Экономическая статистика: Учебник / Ю. Н. Иванов, С. Е. Казаринова, Г. Л. Громыко. — М.: ИНФРА-М, 2004. — 480 с.

Стаття надійшла до редакції
19.12.2005 р.

УДК 658.589.012.3

Малярець Л. М.
Грачов О. В.

ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ НАПРЯМКІВ ІННОВАЦІЙНО- ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ГНУЧКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

In the article the methodology of choosing the directions of innovational-investment development of enterprise flexibility is proposed. The analytical instrument used in the methodology is improved.

Складність умов функціонування вимагає від сучасних підприємств об'єктивного обґрунтування вибору стратегії розвитку. У свою чергу, впровадження вибраної стратегії повинне супроводжуватися організаційно-технічними засобами, що мають задовольнити її вимоги, гнучко забезпечуючи передбачені та непередбачені можливі відхилення від стратегічного плану розвитку підприємства.

Вирішенню проблем дослідження й управління інноваційно-інвестиційною діяльністю підприємств присвячені роботи вчених: А. С. Гальчинського, І. Ф. Мухар, В. В. Ковальова, А. Д. Шеремет, І. Ф. Янковського [1 – 4]. Проте в них не було приділено належної уваги обґрунтуванню вибору напрямку інноваційно-інвестиційного розвитку гнучкості підприємства.

Отже, відсутність наявних методичних рекомендацій кількісної оцінки пріоритетів інноваційно-інвестиційного розвитку гнучкості підприємства визначає актуальність постановки завдання проведених досліджень.

Відомо, що, зосереджуючи основну увагу на розробці безпосередньо компонентів інноваційно-інвестиційної стратегії розвитку, підприємства залишають на останньому плані відповідну реалізацію початкових етапів розробки стратегії, а саме ті етапи, на яких розглядаються та передбачаються різні можливості відхилень від стратегічного розвитку, – аналіз проблем, обґрунтування й вибір цілей. Науковий підхід у вирішенні проблем початкових етапів передбачає, по-перше, розгляд підприємства як складної системи, що характеризується великою кількістю властивостей як кількісних, так і якісних, що важко формалізуються. Тут слід зазначити невідпрацьованість та відсутність загальноприйнятої декомпозиційної моделі підприємства, звідки випливають ускладнення об'єктивізації елементної структури підприємства за підсистемами, їх взаємозв'язків, які спрямовуються за цілями інноваційно-інвестиційного розвитку підприємства. По-друге, потрібне скорочення та оптимізація обсягів інформації, необхідної для обробки й прийняття рішення про вибір напрямку забезпечення гнучкості. По-третє, необхідний особливий метод вибору напрямків, які б раціоналізували шлях у забезпеченні гнучкості, оскільки відомі підходи не дозволяють чітко визначитися в кінцевому результаті. По-четверте, слід урахувувати, що вибір напрямку обмежується дефіцитом матеріальних, фінансових та інших видів ресурсів. По-п'яте, пошук напрямків забезпечення розвитку гнучкості підприємства доцільно здійснювати за умов наукового дослідження, що діагностує різні ситуації, сценарії інноваційно-інвестиційного розвитку [5].

Отже, для об'єктивного обґрунтування вибору напрямку забезпечення інноваційно-інвестиційного розвитку гнучкості підприємства потрібно:

- 1) оцінити наявну діяльність підприємства за ознакою гнучкості;
- 2) визначити напрямки забезпечення гнучкості за умов реалізації цілей інноваційно-інвестиційного розвитку;
- 3) визначити пріоритетні напрямки на основі аналізу, синтезу їх бажаності, які уможливають, раціоналізують етапи в досягненні кінцевої мети, коли нестача інформації компенсується формалізовано представленими знаннями експертів.

Для розв'язання наведеного комплексу задач з прийняття рішень у виборі інноваційно-інвестиційного розвитку підприємства за ознакою гнучкості потрібно мати відповідний набір інформації, який можна представити формулою [6, с. 9]:

$$\langle T, A, K, X, F, G, D \rangle, \quad (1)$$

де T – постановка задачі;

A – множина допустимих альтернативних варіантів;

K – множина критеріїв вибору;

X – множина методів вимірювання переваг;

F – відображення множини допустимих альтернатив у множину критеріальних оцінок;

G – система переваг експерта;

D – вирішальне правило, що відображає систему переваг.

Результати порівняльного аналізу сучасних методів прийняття рішень (методу аналізу ієрархій, методу Байєса, методу Делфі, морфологічного аналізу, методу перекресного аналізу) за їх концептуальними, технологічними, операційними особливостями використання свідчать, що для вирішення поставленої задачі перевагу слід віддати методу аналізу ієрархій (МАІ), який передбачає ієрархічну декомпозицію проблеми на більш прості складові частини, адекватну обробку мірку-

вань осіб, які приймають рішення. Метод передбачає визначення відносної значущості досліджуваних альтернатив для всіх критеріїв, що знаходяться в ієрархії. Відносна значущість виражається чисельно у вигляді векторів пріоритетів. Одержані таким чином значення векторів є оцінками за шкалою відношень і відповідають так званим жорстким оцінкам [6, с. 27]. Саме МАІ, який дозволяє попарно порівнювати альтернативи, допускає окремі модифікації, що забезпечують доцільну реалізованість для вирішення необхідної задачі.

Вирішення задачі методом МАІ розпочинається з етапу розробки моделі підприємства. Автори рекомендують схематичне представлення моделі підприємства, зображене на рис. 1.

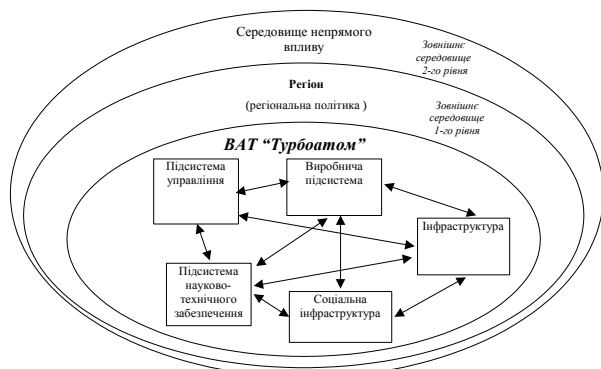

Рис. 1. Декомпозиційна модель підприємства БАТ "Турбоатом"

Ієрархічну модель оцінки пріоритетів можливих напрямів гнучкості інноваційно-інвестиційного розвитку підприємства доцільно зобразити схемою, в якій на першому рівні слід розмістити критерії інноваційно-інвестиційного розвитку гнучкості підприємства, на другому рівні – напрямки інноваційного розвитку, на третьому – напрямки інвестування, на четвертому – суб'єкти інноваційно-інвестиційного розвитку гнучкості підприємства, на п'ятому – альтернативні напрямки гнучкості підприємства, з яких належить зробити вибір.

Вирішення практичної задачі вибору напрямків забезпечення гнучкості інноваційно-інвестиційного розвитку БАТ "Турбоатом" проводилося згідно з модифікованою концептуальною схемою реалізації методу аналізу ієрархій для вирішення задач в економіці [6; 7], яка подана на рис. 2. За цією схемою першою проблемою є побудова матриць парних порівнянь для кожного ланцюга ієрархії вибору напрямку гнучкості підприємства.

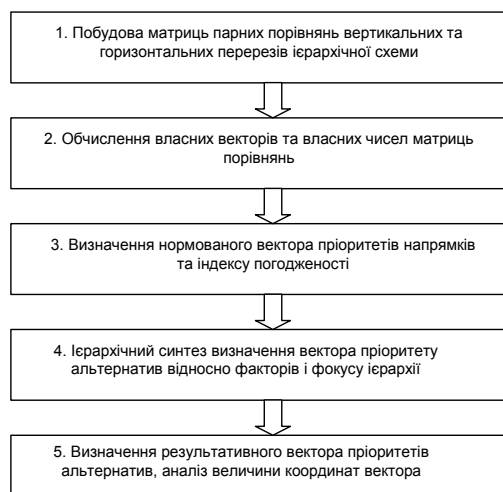

Рис. 2. Концептуальна схема вирішення проблем методу аналізу ієрархій для оцінки пріоритетів напрямків забезпечення інноваційно-інвестиційного розвитку гнучкості підприємства [6; 7]

Результат вирішення першої проблеми відображено в сукупності таблиць, що містять матриці парних порівнянь. Кожен елемент такої матриці – порівняльна оцінка двох альтернатив, представлена величиною, виміряною за шкалою відношень (табл. 1).

Таблиця 1

Шкала відношень (ступеня значущості альтернатив) [6, с. 29]

Ступінь значущості	Визначення	Коментар
1	Однакова значущість альтернатив	Дві альтернативи мають однаковий внесок у досягнення мети
3	Незначна перевага однієї альтернативи над іншою (слабка значущість)	Існують міркування на користь переваги однієї альтернативи, але ці міркування недостатньо переконливі
5	Істотна або сильна значущість	Наявні надійні дані або логічні міркування для того, щоб показати перевагу однієї з альтернатив
7	Очевидна або дуже сильна значущість	Впевнене свідчення на користь переваги однієї альтернативи над іншою
9	Абсолютна значущість	Свідчення на користь переваги однієї альтернативи над іншою надзвичайно переконливі
2, 4, 6, 8	Проміжні значення між двома сусідніми міркуваннями	Ситуація, коли необхідне компромісне рішення
Обернені величини наведених вище ненульових величин	Якщо альтернативі i порівняно з альтернативою j приписується одне з наведених вище чисел, то альтернативі j порівняно з альтернативою i приписується обернене значення	Якщо узгодженість була постульована для одержання N числових значень для утворення матриці порівнянь

У табл. 2 продемонстровано приклад заповнення матриць порівнянь критеріїв інноваційно-інвестиційного розвитку БАТ "Турбоатом", оцінених за наведеною шкалою відношень.

Аналогічно були побудовані всі матриці парних горизонтальних та вертикальних порівнянь альтернатив у ієрархічній моделі оцінки пріоритетів інноваційно-інвестиційного розвитку гнучкості БАТ "Турбоатом".

За концептуальною схемою вирішення поставленої задачі методом МАІ розгляд проблеми знаходження нормованого вектора пріоритетів (W) та індексу погодженості (IP) починається обчисленням значення правого власного вектора квадратної матриці порівнянь, який відповідає максимальному власному значенню λ_{max} . Індекс погодженості IP розраховується як відхилення величини максимального власного значення λ_{max} від порядку матриці n , тобто за формулою [6]:

$$IP = \frac{\lambda_{max} - n}{n - 1}, \quad (2)$$

де λ_{max} – максимальне власне значення матриці парних порівнянь;
 n – порядок матриці порівнянь.

Таблиця 2

Критерії інноваційно-інвестиційного розвитку підприємства та їх порівняльна оцінка

Критерії інноваційно-інвестиційного розвитку підприємства (A)		Оновлення продукції та випуск виробів високого технічного рівня і якості	Створення та використання нової техніки й технології	Створення безперервного циклу від розробки виробу до його поставки на виробництво	Доступ до дефіцитних видів продукції, майнове та немайнове право	Страховання ризику основного виду діяльності	Забезпечення завантаження виробничих потужностей
		A ₁	A ₂	A ₃	A ₄	A ₅	A ₆
Оновлення продукції та випуск виробів високого технічного рівня і якості	A ₁	1	1/8	1/7	3	5	7
Створення та використання нової техніки й технології	A ₂	8	1	7	8	9	6
Створення безперервного циклу від розробки виробу до його поставки на виробництво	A ₃	7	1/7	1	7	9	5
Доступ до дефіцитних видів продукції, майнове та немайнове право	A ₄	1/3	1/8	1/7	1	4	7
Страховання ризику основного виду діяльності	A ₅	1/5	1/9	1/9	1/4	1	4
Забезпечення завантаження виробничих потужностей	A ₆	1/7	1/6	1/5	1/7	1/4	1

Погодженість міркувань оцінюється індексом погодженості (ІП) або відношенням погодженості (ВП), що обчислюється за формулою [6]:

$$ВП = \frac{ІП}{M(ІП)}, \quad (3)$$

де $M(ІП)$ – середнє значення (математичне сподівання) індексу погодженості випадковим чином складеної матриці парних порівнянь.

Слід зауважити, що знаходження власних векторів та власних чисел матриці – складна обчислювальна процедура в математиці. Для кожної матриці парних порівнянь альтернатив, розміщених горизонтально й вертикально в ієрархічній моделі оцінки пріоритетів розвитку, були обчислені власні вектори та власні числа за допомогою спеціального програмного середовища Mat Lab. У табл. 3 наведено приклад з вектором пріоритетів критеріїв ($W_{жк}$), власним числом λ_{max} та індексом погодженості (ІП).

Таблиця 3

Матриця порівнянь критеріїв інноваційно-інвестиційного розвитку гнучкості БАТ "Турбоатом"

Критерій	A ₁	A ₂	A ₃	A ₄	A ₅	A ₆	W _{жк}
1	2	3	4	5	6	7	8
A ₁	1	1/8	1/7	3	5	7	0,0975
A ₂	8	1	7	8	9	6	0,5275

Закінчення табл. 3

1	2	3	4	5	6	7	8
A ₃	7	1/7	1	7	9	5	0,2489
A ₄	1/3	1/8	1/7	1	4	7	0,0671
A ₅	1/5	1/9	1/9	1/4	1	4	0,0336
A ₆	1/7	1/6	1/5	1/7	□	1	0,0255
$\lambda_{max} = 7,6619, \quad ІП = 0,33238$							

За описаною схемою були виконані всі розрахунково-аналітичні етапи оцінки пріоритетів інноваційно-інвестиційного розвитку підприємства в горизонтальних та вертикальних порівняннях з фокусу кожного критерію.

У табл. 4 наведено матрицю оцінок альтернативних напрямків інноваційного розвитку за критерієм оновлення продукції й випуску виробів високого технічного рівня та якості (A₁).

Таблиця 4

Матриця порівнянь альтернативних напрямків інноваційного розвитку за критерієм A₁

A ₁	B ₁	B ₂	B ₃	B ₄	W ₁
1	2	3	4	5	6
B ₁	1	1/9	7	9	0,2168
B ₂	9	1	8	7	0,6755

Закінчення табл. 4

1	2	3	4	5	6
B_3	1/7	1/8	1	6	0,0752
B_4	1/9	1/7	1/6	1	0,0324
$\lambda_{max} = 5,1156, PI = 0,3787$					

Четвертим етапом концептуальної схеми є ієрархічний синтез визначення вектора пріоритету альтернатив відносно факторів і фокусу ієрархії.

Вектор альтернатив відносно напрямку інноваційного розвитку W_{IP} визначається шляхом перемноження матриці, що сформована зі значень векторів пріоритетів $W_1, W_2, W_3, W_4, W_5, W_6$ на вектор $W_{жк}$, який визначає значущість критеріїв інноваційно-інвестиційного розвитку гнучкості підприємства:

$$W_{IP} = \begin{bmatrix} W_1 & W_2 & W_3 & W_4 & W_5 & W_6 \end{bmatrix} \times \begin{bmatrix} 0,2168 & 0,6779 & 0,3064 & 0,2375 & 0,2503 & 0,2449 \\ 0,6755 & 0,2105 & 0,2843 & 0,0377 & 0,6386 & 0,0616 \\ 0,0752 & 0,0809 & 0,3830 & 0,1024 & 0,0729 & 0,6550 \\ 0,0324 & 0,0307 & 0,0263 & 0,6224 & 0,0382 & 0,0386 \end{bmatrix} \times \begin{bmatrix} 0,0975 \\ 0,5275 \\ 0,2489 \\ 0,0671 \\ 0,0336 \\ 0,0255 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0,4855 \\ 0,2732 \\ 0,1713 \\ 0,0699 \end{bmatrix}$$

Таким же чином визначаються вектори пріоритетів альтернатив напрямків інвестування W_{HI} з урахуванням попереднього ієрархічного рівня:

$$W_{HI} = \begin{bmatrix} W_7 & W_8 & W_9 & W_{10} & W_{IP} \end{bmatrix} \times \begin{bmatrix} 0,4855 \\ 0,2732 \\ 0,1713 \\ 0,0699 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0,0348 \\ 0,5530 \\ 0,2443 \\ 0,1679 \end{bmatrix}$$

Далі потрібно визначити вектор пріоритетів альтернатив вибору суб'єктів інноваційно-інвестиційного розвитку гнучкості підприємства W_{CIP} :

$$W_{CIP} = \begin{bmatrix} W_{11} & W_{12} & W_{13} & W_{14} \end{bmatrix} \times \begin{bmatrix} 0,4258 & 0,4334 & 0,5104 & 0,1500 \\ 0,1840 & 0,0616 & 0,0639 & 0,0203 \\ 0,1812 & 0,2579 & 0,2189 & 0,4429 \\ 0,1037 & 0,1582 & 0,1392 & 0,2067 \\ 0,0346 & 0,0387 & 0,0231 & 0,0320 \\ 0,0706 & 0,0502 & 0,0446 & 0,1482 \end{bmatrix} \times \begin{bmatrix} 0,0348 \\ 0,5530 \\ 0,2443 \\ 0,1679 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0,4043 \\ 0,0595 \\ 0,2768 \\ 0,1598 \\ 0,0336 \\ 0,0660 \end{bmatrix}$$

Результативний вектор пріоритетів альтернатив напрямків забезпечення гнучкості інноваційно-інвестиційного розвитку підприємства W_{HIPI} має вигляд:

$$W_{HIPI} = \begin{bmatrix} W_{15} & W_{16} & W_{17} & W_{18} & W_{19} & W_{20} \end{bmatrix} \times \begin{bmatrix} 0,1250 & 0,1428 & 0,8889 & 0,1667 & 0,8890 & 0,8571 \\ 0,8750 & 0,8571 & 0,1110 & 0,8333 & 0,1111 & 0,1429 \end{bmatrix} \times \begin{bmatrix} 0,4043 \\ 0,0595 \\ 0,2768 \\ 0,1598 \\ 0,0336 \\ 0,0660 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0,4181 \\ 0,5819 \end{bmatrix}$$

Отже, результативний вектор пріоритетів альтернатив має наступні значення:

$$W_{HIPI} = (0,4181 \quad 0,5819).$$

Раніше авторами теоретично були окреслені вірогідні напрямки інноваційно-інвестиційного розвитку гнучкості підприємства – це аутсорсинг або диверсифікація виробництва [8; 9].

Диверсифікація викликана до життя науково-технічною революцією, необхідністю пристосування бізнесу до швидких структурних змін, посиленням конкурентної боротьби. Під диверсифікацією розуміється розширення номенклатури продукції, яку виробляють окремі фірми й об'єднання [10]. Диверсифікація існує у двох основних формах:

розширення асортиментів товарів, організація випуску нових видів продукції в межах певної галузі для задоволення попиту окремих груп споживачів;

вихід за межі основного бізнесу, проникнення в нові галузі й сфери господарства; може здійснюватися як через створення нових підприємств, так і через купівлю або об'єднання з ними, в наслідок чого відбувається перехід від однобічної виробничої структури до багатопрофільного виробництва.

Економічна сутність аутсорсингу за визначенням С. О. Каледжяна виявляється в системі відносин, що виникають при передачі компанією замовником деяких видів своєї діяльності спеціалізованим фірмам на підставі довгострокових договорів [11].

Аналіз значень одержаного результативного вектора пріоритетів альтернатив W_{HIPI} показує, що за оцінкою напрямів забезпечення інноваційно-інвестиційного розвитку гнучкості підприємства потрібно вибрати аутсорсинг, про що свідчить величина другої координати вектора – 0,5819. Схема вибору напрямку забезпечення інноваційно-інвестиційного розвитку гнучкості ВАТ "Турбоатом" подана на рис. 3, де візуально відслідковується технологія вибору альтернативи розвитку.

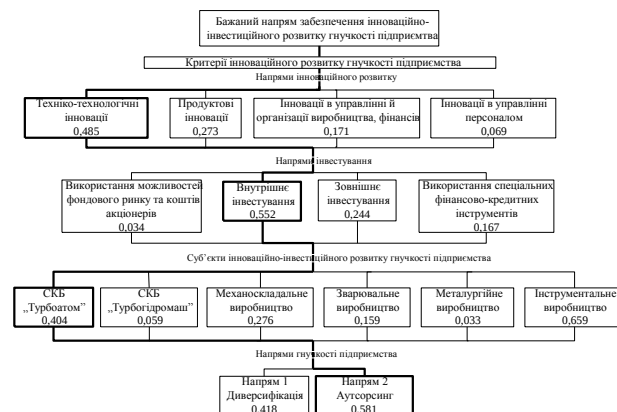

Рис. 3. Ієрархічна схема вибору пріоритетних напрямків забезпечення інноваційно-інвестиційного розвитку гнучкості підприємства

Слід зазначити, що в роботі запропоновані лише загальні напрямки інноваційно-інвестиційного розвитку гнучкості підприємства, що не обмежує керівництво в розширенні їхнього переліку залежно від виробничої ситуації. Зв'язок між загальною стратегією підприємства й стратегією в галузі науково-технічного прогресу реалізується, насамперед, при освоєнні нової продукції й змінах у процесі виробництва. Стратегія в галузі науково-технічних нововведень забезпечує ефективну динаміку розвитку процесу відтворення на підприємстві, насамперед, з погляду його якісних характеристик вибору пріоритетів перспективного розвитку.

Література: 1. Гальчинський А. С. Інноваційна стратегія українських реформ. — К.: Знання України, 2002. — 336 с. 2. Яновський К. П. Организация инвестиционной деятельности / К. П. Яновский, И. Ф. Мухарь. — СПб.: Питер, 2001. — 448 с. 3. Ковалев В. В. Методы оценки инвестиционных проектов. — М.: Финансы и статистика, 1998. — 388 с. 4. Шермет А. Д. Управление инвестициями. Справочное пособие. Т. 1 2. — М.: Высшая школа, 1998. — 476 с. 5. Управління інноваційно-інвестиційним процесом на підприємстві №ДР 0102U005568. — Харків, 2003. — 164 с. 6. Андрейчиков А. В. Анализ, синтез, планирование решений в экономике / А. В. Андрейчиков, О. Н. Андрейчикова. — М.: Финансы и статистика, 2000. — 368 с. 7. Саати Т. Принятие решений. Метод анализа иерархий: Пер. с англ. — М.: Радио и связь, 1993. — 320 с. 8. Грачов О. В. Управління інноваційно-інвестиційним процесом на ВАТ "Турбоатом" // Управління розвитком. — 2004. — №2. — С. 78 – 80. 9. Грачов О. В. Эффективность использования аутсорсинга для развития гнучкості підприємства // Управління розвитком. — 2005. — №3. — С. 122 – 124. 10. Економічна енциклопедія. У 3-х т. Т. 1 / Відп. ред. С. В. Мочерний. — К.: Вид. центр "Академія", 2000. — 864 с. 11. Каледжан С. О. Аутсорсинг и делегирование полномочий в деятельности компаний. — М.: Дело, 2003. — 272 с.

Стаття надійшла до редакції
10.03.2006 р.

УДК 658.012.12

Пономаренко Е. В.

МЕТОД ФОРМИРОВАНИЯ ПРОГРАММ РАЗВИТИЯ ИНФОРМАЦИОННЫХ РЕСУРСОВ НА ОСНОВЕ МОНИТОРИНГА

In the article the method of the enterprise information resources development are offered. It is based on the introduction of the programmes that include a lot of information modules.

На современном этапе развития экономики страны возникает необходимость в повышении уровня развития предприятий. Постиндустриальное общество, основой которого является информационное пространство страны, делает предпосылки развития предприятия путем совершенствования работы с информацией как основой экономического ресурса предприятия.

Одним из основных направлений развития предприятий является повышение степени использования информационных ресурсов (ИР). Существующая степень определяется путем мониторинга их развития. В работах [1 – 4] были сделаны попытки диагностирования информационных ресурсов предприятия, но не были найдены пути, которые могли обеспечить повышение эффективности их использования в разных областях.

Мониторинг развития информационных ресурсов предприятия является важным процессом в общей технологии развития ИР. Наиболее приемлемым на сегодня подходом

в силу слабой формализуемости процессов развития ИР является анкетирование и адекватный анализ результатов экспертного опроса.

Цель настоящего исследования — разработка метода формирования программ развития ИР предприятия на основе мониторинга информационных ресурсов, проведенного путем анкетирования, позволяющая выявить узкие места в их развитии для дальнейшего повышения качества их использования на предприятии.

На основе использования методики мониторинга информационных ресурсов, приведенной в работе [5], была решена проблема анализа качества развития информационных ресурсов предприятия, содержащихся в составе его информационных систем. С учетом специфики деятельности исследуемых предприятий целесообразно использовать анкету для анализа качества развития ИР, включающую в себя четыре составляющие: проявление факторов внешней среды; проявление факторов системы менеджмента; проявление факторов психологического характера; проявление факторов, технологической платформы предприятия. Такой подход к анализу качества информационных ресурсов предприятия учитывает как факторы стратегического управления развитием информационных ресурсов, так и различные виды данных ресурсов. Кроме того, в разрезе отдельных вопросов разрабатываемой анкеты учитывается жизненный цикл развития ИР. Каждая из них может быть представлена в виде проявления факторов.

Предложенная структура анкеты позволяет выделить объекты, характеризующие отдельные подпроцессы. Основным этапом в разработке анкеты является формирование ее вопросов. С учетом методики из источника [5] вопросы формируются на основе определения свойств выделенных объектов.

Полученные таким образом анкеты заполняются работниками предприятий, организаций и служат основой для принятия стратегических решений по развитию информационных ресурсов предприятия.

В данном исследовании автором проведена диагностика трех групп организаций: высшее учебное заведение, промышленное предприятие, IT-компания (дилеры IT-технологий).

Автором проведена диагностика информационных ресурсов такой организации, как ВУЗ. В ней можно выделить основные факторы работы, которые требуют тщательной, постоянной корректировки и доработки: анализ конкурентной среды, присутствует необходимость в накоплении знаний сотрудников, повышение их компетентности, совершенствование технологической платформы организации, развитие информационной системы. Эти процессы исследуемой организации требуют систематического отслеживания и прогнозирования с целью удержания преимуществ на рынке, что является основным для любой организации или предприятия.

Для получения данных, на основе которых появляется возможность анализа отклонения полученных значений по подпроцессам от идеального состояния, будем использовать схему подсчета результатов диагностики методики оценки и анализа информационного ресурса предприятия [5].

В основе расчета лежит определение процентного показателя отклонения. Анкета, используемая для оценки качества развития и использования информационных ресурсов предприятия, разбита на четыре подпроцесса. В каждом подпроцессе содержится двадцать пять вопросов, по каждому из которых существует три варианта ответа [6]:

- K – данное утверждение верно в полном объеме;
- P – данное утверждение верно частично;
- G – данное утверждение неверно.

Идея предлагаемой схемы расчета заключается в умножении суммы вопросов по каждому варианту ответа на соответствующий коэффициент ($K \times 3; P \times 2; G \times 1$), что в дальнейшем и позволяет найти процентный показатель отклонения. Для определения разности в видении одной и той же проблемы по исследуемому ВУЗу было предложено разделить все полученные анкеты на три группы: результаты ответов проректоров; результаты ответов деканов; ВУЗ в целом.

В результате выполнения этапов 7 – 11 методики, рассмотренной в источнике [5], были получены данные, позволяющие проанализировать отклонения полученных значений